

Onderzoek naar de stand van zaken professioneel statuut

Onderzoek naar de stand van zaken professioneel statuut

Uitgevoerd door: Reinier Mudde
Auteur: Reinier Mudde
In opdracht van: Voion
September 2018

Uitgave:
Voion
Postbus 556
2501 CN Den Haag
E-mail: info@voion.nl
www.voion.nl

DISCLAIMER

Voion is zich volledig bewust van de taak zo betrouwbaar mogelijke informatie te verzorgen. Dit rapport is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Niettemin kan zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventueel voorkomende onjuistheden.

© Voion 2018. Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder nauwkeurige bronvermelding.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	4
2.	RESULTATEN	5
2.1.	Respondenten, scholen & het statuut	5
2.2.	Opvattingen over en ervaringen met zeggenschap	6
3.	CONCLUSIE	8

1. Inleiding

In april 2018 is middels een survey een onderzoek verricht naar de stand van zaken van het Professioneel Statuut (PS) en naar de houding waarmee schoolleiders en bestuurders het PS ontvangen. Het onderzoek geeft zicht op de voortgang van de dialoog en tegelijk ook op de manier waarop door schoolleiders en bestuurders tegen zeggenschap van docenten in de school wordt aangekeken. Gezien de omvang van het onderzoek moeten de resultaten gezien worden als een impressie, en niet als een representatief beeld van de sector.

Het onderzoek is verricht door Reinier Mudde. Hij is als docent werkzaam in het VO. Rond medezeggenschap en professionele ruimte heeft hij al eerder gepubliceerd. De interesse voor dit thema komt bij hem voort uit de vraag hoe zeggenschap binnen de school optimaal georganiseerd kan worden.

2. Resultaten

2.1. Respondenten, scholen & het statuut

Wie heeft meegedaan aan de survey? Van welke scholen? Wat weten zij van het PS? Hoe vordert de dialoog op hun school/scholen? Wat zijn de verwachtingen?

Tabel 1
Persoonskenmerken respondenten

Geslacht	Aantal	Leeftijd	Aantal	Functie	Aantal
M	56	Tot 40	12	Middenmanagement	22
V	28	40-49	28	Directie	34
		50-59	23	Rector-bestuurder	16
		60+	21	Bestuurder	12

Tabel 2
Schoolkenmerken van de scholen van de respondenten

Breed/categoriaal	Aantal*	Aantal scholen onder bestuur	Aantal	Aantal leerlingen op schoolvestiging	Aantal*
Breed	57	1	18	Minder dan 400	6
Categoriaal	10	2-4	21	400-800	6
		5-10	16	800-1200	16
		11+	29	1200-1600	12
				Meer dan 1600	17

*door afwijkende vragenlijst voor een scholengroep lagere scores

Tabel 3
Dialoog & statuut

Hoe ver is de school?	Aantal	Stelling:Ik heb mij al verdiept in het PS	Aantal
Heeft geresulteerd in (concept) statuut	12	Sterk mee oneens	5
Dialoog is gaande	20	Oneens	11
Over ontwerp dialoog wordt nagedacht	20	Neutraal	25
Nog niet begonnen	32	Eens	31
		Sterk mee eens	12

Het beeld dat in tabel 3 naar voren komt, geeft een impressie van de implementatie van het PS: respondenten die er bijna niets van weten en die er al veel van weten, scholen die al een statuut hebben gemaakt en scholen die nog niet aan de dialoog zijn begonnen. De overgrote meerderheid heeft al wel kennisgenomen van het statuut maar dit heeft in veel gevallen nog niet geresulteerd in eerste stappen. Een meerderheid van de respondenten is aan een school verbonden waar de dialoog nog uit de startblokken moet komen.

Tabel 4
Verwachtingen ten aanzien van het PS

Sterk mee oneens=1, Mee oneens=2, Neutraal=3, Eens=4 & Sterk mee eens=5.	Gemiddelde
Het PS is nuttige verplichting om zeggenschap binnen de school planmatiger te organiseren	2,88
Het PS is een formaliteit waar wij zeker aan gaan voldaan, ik verwacht echter niet dat hiermee daadwerkelijk zeggenschap van docenten versterkt kan worden.	3,22
Ik stoor mij aan het voorgeschreven karakter van het PS. Wij gaan echter wel proberen om met het PS de participatie beter te organiseren.	3,51

Deze drie bovenstaande vragen komen uit een gedeelte van de vragenlijst waarin de houding ten aanzien van het PS in kaart wordt gebracht. De eerste vraag, met positieve verwachtingen, scoorde het laagst. De twee andere vragen scoorden het hoogst. Onder de respondenten lijkt een weerstand tegen het PS te bestaan die twee componenten kent: enerzijds het idee dat PS een opgelegde maatregel is en anderzijds het gevoel dat met het PS niet bereikt kan worden wat de wetgever beoogt. Dit beeld wordt ook bevestigd door de antwoorden op andere vragen.

2.2. Opvattingen over en ervaringen met zeggenschap

In de vragenlijst is ook doorgevraagd naar de houding ten aanzien van zeggenschap. Daarbij gaat het om ervaringen met zeggenschap en om opvattingen over hoe zeggenschap idealiter zou moeten kunnen werken. Daarbij werd gewerkt met drie categorieën van zeggenschap:

1. Medezeggenschap (**MZ**)
2. Zeggenschap van reguliere verbanden (**RV**), zoals secties, afdelingen/sectoren.
3. Zeggenschap in de vorm van (beleids-)commissies (**BC**) binnen de school.

Tabel 5
Feitelijke waardering zeggenschap

	MZ	RV	BC
Waardering feitelijk functioneren van vorm van zeggenschap in de eigen school uitgedrukt in een rapportcijfer:	6,45	6,78	6,72

Tabel 6
Geschiktheid vormen zeggenschap voor bepaalde opbrengst

Niet=1, Nauwelijks=2, Enigszins=3, Sterk=4 & Zeer sterk=5.	MZ	RV	BC
1.Om te weten wat er onder docenten leeft:	3,14	3,58	3,27
2. Voor het legitimeren van besluiten:	3,58	3,44	3,28
3. Om draagvlak te creëren:	3,20	3,71	3,39
4. Om bestuur/management scherp te houden:	3,51	3,51	3,47
5. Om nieuwe inzichten voor bestuur/management te genereren:	2,98	3,53	3,66
6. Om bij te dragen aan kwaliteitscultuur:	2,99	3,55	3,51
7.Om bij te dragen aan innovatieve kracht van de school:	2,53	3,44	3,65
GEMIDDELDE:	3,13	3,54	3,46

De scores voor de ervaren kwaliteit van zeggenschap in de eigen school kunnen worden omschreven als voldoende. Tegelijkertijd lijken ze aan de lage kant, in het bijzonder waar het medezeggenschap betreft. Ter vergelijking: in de WMS-evaluatie in 2012 scoorde de tevredenheid over medezeggenschap bij bestuurders en schoolleiders een 7,1. In het onderzoek wordt niet duidelijk waar deze lagere ontevredenheid vandaan komt. Zijn docenten niet bereid om mee te denken met schoolbreed beleid? Komen docenten niet tot een gezamenlijke lijn? Of is de manier waarop de zeggenschap nu georganiseerd is het probleem? Bij de geschiktheid van de vormen van zeggenschap voor bepaalde opbrengsten blijkt een taakverdeling mogelijk: medezeggenschap wordt vooral geschikt gevonden voor het legitimeren van besluiten en het scherp houden van bestuur/management. Reguliere verbanden zijn in de ogen van de respondenten vooral geschikt om te weten wat er onder docenten leeft en om draagvlak te creëren. Beleidscommissies kunnen vooral bijdragen nieuwe inzichten en innovatie.

3. Conclusie

Het PS wordt vooralsnog niet omarmd door bestuurders en schoolleiders. Het opgelegde karakter en het idee dat het niet het geschikte instrument is voor het beoogde doel lijken deze houding te bepalen.

De tevredenheid over verschillende vormen van zeggenschap maakt duidelijk dat er wel degelijk een verbeteringslag gemaakt zou kunnen worden in het planmatig werken aan de plaats van de docent in onderwijs en in het onderwijsbeleid. Daarbij zou vervolgens het nadenken over passende vormen van overleg een sleutelrol kunnen spelen.

Voion, het Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds voor het voortgezet onderwijs, zet zich in om samen met scholen vraagstukken op te lossen op het gebied van arbeidsmarkt, loopbaan, professionalisering en veilig, gezond en vitaal werken. Voion ondersteunt schoolbesturen, directies, P&O'ers, mr-en, arbocoördinatoren, maar ook docenten, oop'ers en sociale partners.

Voion ontsluit kennis, doet onderzoek, ontwikkelt nieuwe instrumenten en adviseert en begeleidt scholen in (pilot)projecten. Ook initieert en faciliteert Voion netwerken op verschillende niveaus, publiceert good practices en biedt trainingen aan. Voion werkt voor en samen met werkgevers en werknemers in het voortgezet onderwijs, en wordt bestuurd door de sociale partners in het voortgezet onderwijs.

www.voion.nl

Voion is een initiatief van de sociale partners in het voortgezet onderwijs.

AOB

CNV
ONDERWIJS

FOV

FNV

VORAAD

VOION
Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds
voortgezet onderwijs